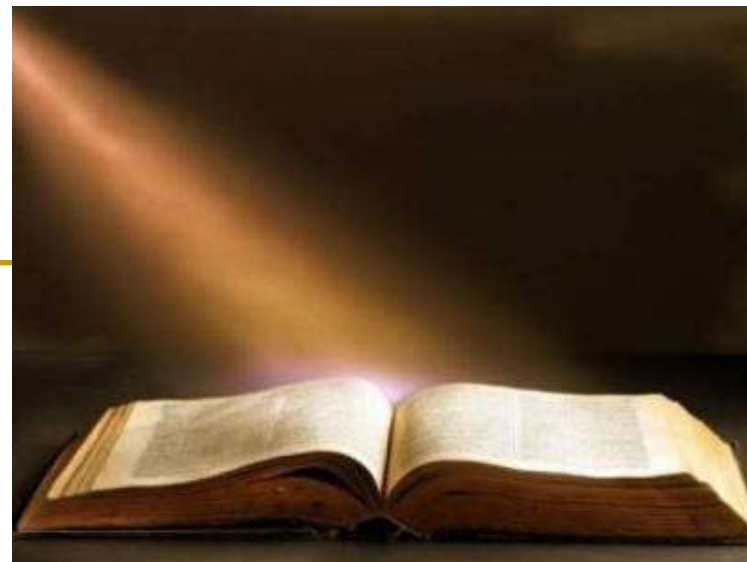

Biblijska teologija 1
amdg.eu/fer-bt1
biblijska.teologija@gmail.com

Biblijska teologija 1

FER, zim. sem. 2018./19.
doc. dr. sc. Niko Bilić, SJ,
Tanja Lakić, mag. theol.

<http://www.fer.unizg.hr/predmet/bibteo1>

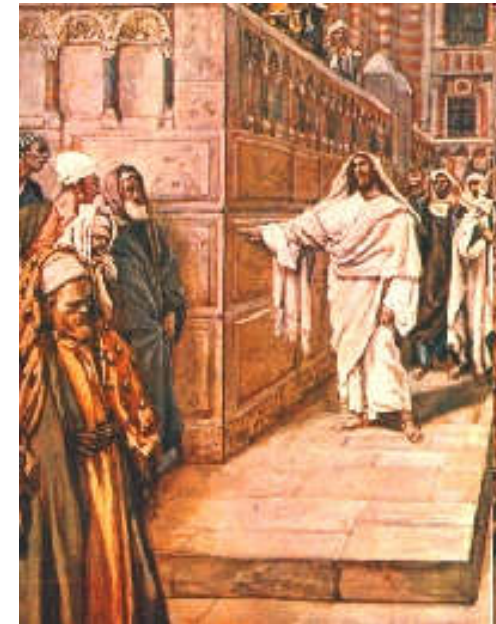
Biblija na Uskrs (Lk 24)

- “Počevši od Mojsija i svih proroka... što ima *o njemu*” (Lk 24,27);
 - “**otvara** nam Pisma” (v32)
- Trostruki preokret:
 - Oči (v16.**31**)
 - srce (v25.**32**)
 - govor (v17.**29**)
- Trostruki rezultat (v32s.36):
 - osjećaj (v32), povratak do Križa, zajedništvo (v33.36)
- “Sve što je u *Zakonu, Prorocima i Psalmima* (v44)
 - *o meni* napisano”
 - “**otvori** im pamet da razumiju PISMA” (v45)

Ključ: Učitelj i Sveto pismo

- γέγραπται – “pisano je”
 - tri kušnje u pustinji:
 - Čovjek ne živi samo o kruhu (Pnz = *Ponovljeni zakon* 8,3)
 - Ne iskušavajte Boga svoga (Pnz 6,16, LXX=*Septuaginta* jd.)
 - Njemu iskazuj štovanje (Pnz 6,13)
- νόμος καὶ προφεταί – *Zakon* i Proroci
 - *ispuniti* (Mt 5,17)
 - zlatno pravilo: Činite! (Mt 7,12)
 - prva zapovijed: Ljubi! (Mt 22,40)

Ps 1: Kako biti sretan

- *blaženstvo* ljudske osobe (‘iš v1)
 - koji je put prema **v2**?
- *Zakon-Tora* תורה (*tôrâ* v2)
- = životna pouka – Božja
 - ⇔ “put” propasti (דַרַךְ v1.6)
- **Pristup? (v2)**
- *Užitak* + meditacija dan i noć (v2)
- **Simbol? (v3)**
- **drvo (od Post do Otk) – Post 1,28**
 - Budite plodni!
- **Opreka: grješnik – pravednik v5s**
 - “neće ustati” (v5 – usp. “pljeva”)
 - ⇔ put poznat Bogu (יָדַע **v6**)
- **Zlotvor, opak (v1.4s)**
 - što nudi u v1?
- **Savjetuje (v1)**
- **Grješnici (v1.5)**
- **Stanište tračarâ (v1)**
 - ⇔ zajednica pravednikâ (v5)
- **Simbol? (v4)**
- **pljeva**

Sveta knjiga

- u kršćanstvu i, uvelike, u židovstvu
- normativna
- Riječ Božja
 - “Napisao sam za njihovu *pouku*” (יהי – *jarâ* Izl 24,12)
 - “napisano nama za *pouku*” (διδασκαλία Rim 15,4)
- vrhunski dokument kulture
 - Mezopotamija, Egipat, Aram, Asirija, Babilon, Perzija, Grčka, Rim...
 - početak suvremene pismenosti
 - izvor umjetnosti
- Tisućljeće hebrejske povijesti + Krist i prva Crkva

Ime

- **Biblos – fenička luka**
- **τὰ βιβλία [ta biblia] –
umanjenica, množina**
 - **1. Klem**
- **ἡ ἱερὰ βίβλος [he hiera biblos]
– sveta knjiga (2 Mak 8,23)**
- **“Pismo” – u NZ oko 50x**
- **“Zavjet” – Savez: ברית (*b^erît*), διαθήκη (*diathéke*)**
 - **Vetus et Novum Testamentum > europski jezici**
- **Obveza, ne samo oporuka**

Stari i Novi zavjet

- Savez na Sinaju (Izl – Br)
 - “krv *saveza*” (Izl **24,8**)
- Isus:
 - “Ova je čaša *novi savez* u mojoj krvi” (1 Kor **11,25**=Lk **22,20**)
 - “novi savez” Jr 31,31 ⇔ “stari zavjet” (2 Kor 3,14)
 - “ovo je moja krv, krv *saveza*” Mt **26,28**
 - “ovo je moja krv *saveza*” Mk 14,24
 - Mt, Mk, Lk – *sinoptici*
(zajednički pogled na kronologiju Isusova života)
- Poslanica Hebrejima:
“novi savez” (8,13) – “prvi savez” (9,15)

Kanon

- **κανών** – mjera:
 - ustaljeni popis i raspored
- **Suvremeni kanon SZ:**
- **Petoknjižje**
- **i *Povijesne* knjige:**
 - Jš do 2 Mak
- ***Mudrosne* knjige:**
 - Job do Sir
 - Psalmi
- ***Proročke* knjige:**
 - Iz do Mal

- **NZ**
- **Evandjelja i Djela**
- = **povijest**
- **Poslanice**
(Pavlove + katoličke)
- = **mudrost**
- **Otkrivenje**
- = **proroci**